

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

A7-0360/2010

6.12.2010

MIETINTÖ

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta
avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla
(KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Oikeudellisten asioiden valiokunta

Esittelijä: Tadeusz Zwiefka

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösehdotuksessa esitetyn oikeusperustan mukaan.)

Tarkistukset säädösesitykseen

Parlamentin tarkistuksissa ehdotetut säädösesityksen muutokset merkitään ***lihavoidulla kursivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

Säädösesityksellä muutettavaan olemassa olevaan säädökseen tehtävän tarkistuksen tunnistetiedoissa mainitaan kolmannella rivillä muutettavan säädöksen tyyppi ja numero ja neljännellä rivillä tarkistettavan tekstinkohdan paikannus. Kun parlamentin tarkistukseen sisältyy olemassa olevan säännöksen tai määräyksen tekstiä, johon säädösesityksessä ei ole ehdotettu muutoksia, kyseinen teksti ***lihavoidaan***. Merkintä [...] tarkoittaa, että kyseisestä kohdasta on poistettu tekstiä.

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT	31
KANSALAISVAPAUKSIEN SEKÄ OIKEUS- JA SISÄASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	34
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO	50
ASIAN KÄSITTELY	59

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

**ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla
(KOM(2010)0105 – C7-0102/2010 – 2010/0067(CNS))**

(Erityinen lainsäätämisyjärjestys – kuuleminen – tiiviimpi yhteistyö)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2010)0105)
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C7-0102/2010)
 - ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2010 esittämänsä kannan¹, jolla se antoi hyväksyntänsä luonnokselle neuvoston päätökseksi tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla,
 - ottaa huomioon 12. heinäkuuta 2010 annetun neuvoston päätöksen 2010/405/EU luvan antamisesta tiiviimmälle yhteistyölle avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla²,
 - ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 14. heinäkuuta 2010 antaman lausunnon,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan ja 74 g artiklan 3 kohdan,
 - ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan mietinnön sekä kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot (A7-0360/2010),
1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;
 2. kehottaa komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 293 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 3. kehottaa komissiota tekemään ehdotuksen asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta siten, että siihen pelkästään lisätään kiireellisesti varatoimivaltaa (forum necessitatis) koskeva lauseke ennen kyseisen asetuksen luvattua yleistä tarkistamista;
 4. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;
 5. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0216.

² EUVL L 189, 22.7.2010, s. 12.

6. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille.

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 2 viite

Komission teksti

ottaa huomioon tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla [...] tehdyn neuvoston päätöksen [...]⁷,

⁷ EUVL L [...], [...], s. [...].

Tarkistus

ottaa huomioon tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla **12 päivänä heinäkuuta 2010** tehdyn neuvoston päätöksen **2010/405/EU**¹,

¹ EUVL L 189, 22.7.2010, s. 12.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 1 kappale

Komission teksti

(1) Unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauten, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvaa aluetta, jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen luomiseksi asteittain unionin on määrä toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli.

Tarkistus

(1) Unioni on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauten, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvaa aluetta, jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen luomiseksi asteittain unionin on määrä toteuttaa toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, **erityisesti kun sisämarkkinoiden moitteeton toiminta sitä edellyttää.**

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 2 kappale

Komission teksti

(2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn

Tarkistus

(2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn

sopimuksen 81 artiklan **3 kohdan** mukaisesti **neuvosto säätää perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia.**

sopimuksen 81 artiklan **mukaisesti näihin toimenpiteisiin on määrä sisältyä toimia, joiden tarkoituksena on lainvalintaa koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen.**

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 6 kappale

Komission teksti

(6) Bulgaria, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Luxemburg, Unkari, Itävalta, Romania ja Slovenia esittivät lopulta komissiolle pyynnön, jossa ne ilmoittivat aikovansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä avioliittoasioissa sovellettavan lain suhteen **ja pyysivät komissiota esittämään neuvostolle tätä koskevan ehdotuksen.**

Tarkistus

(6) **Belgia**, Bulgaria, **Saksa**, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, **Latvia**, Luxemburg, Unkari, **Malta**, Itävalta, **Portugali**, Romania ja Slovenia esittivät sittemmin komissiolle pyynnön, jossa ne ilmoittivat aikovansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä avioliittoasioissa sovellettavan lain suhteen. **Kreikka perui pyyntönsä 3 päivänä maaliskuuta 2010.**

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 7 kappale

Komission teksti

(7) Neuvosto antoi [...] päivänä [...]kuuta [...] päätöksen [...] tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla.

Tarkistus

(7) Neuvosto antoi **12** päivänä **heinäkuuta 2010** päätöksen **2010/405/EU** tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla.

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 8 kappale

Komission teksti

(8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 328 artiklan 1 kohdan mukaan tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä

Tarkistus

(8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 328 artiklan 1 kohdan mukaan tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä

aloitettaessa liittyä kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät siihen luvan antamista koskevassa päätöksessä vahvistetut mahdolliset osallistumisehdot. Ne voivat myös milloin tahansa liittyä siihen edellyttäen, että ne mainittujen ehtojen lisäksi noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä.

aloitettaessa liittyä kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät siihen luvan antamista koskevassa päätöksessä vahvistetut mahdolliset osallistumisehdot. Ne voivat myös milloin tahansa liittyä siihen edellyttäen, että ne mainittujen ehtojen lisäksi noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä.

Komission ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että ne edistävät mahdollisimman monien jäsenvaltioiden osallistumista. Tämän asetuksen olisi oltava kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä olisi sovellettava sellaisenaan ainoastaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 9 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(9 a) Tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan ja artiklaosan olisi oltava yhdenmukaisia asetuksen (EY) N:o 2201/2003 kanssa. Sitä ei kuitenkaan tulisi soveltaa avioliiton mitätöimiseen. Tätä asetusta olisi sovellettava vain aviosuhteen purkautumiseen tai raukeamiseen. Tämän asetuksen lainvalintaa koskevien sääntöjen perusteella määriteltävää lakia olisi sovellettava avioeron ja asumuseron perusteisiin. Esikysymykset asioista, joita ovat avioliiton oikeuskelpoisuus tai pätevyys ja sellaiset asiat kuin avio- tai asumuseron varallisuus oikeudelliset vaikutukset, nimi, vanhempainvastuu, elatusvelvollisuus tai mahdolliset muut liitännäistoimenpiteet, olisi määriteltävä asianomaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa sovellettavien lainvalintaa

koskevien sääntöjen mukaisesti.

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 10 kappale

Komission teksti

(10) Tämän asetuksen alueellisen soveltamisalan rajaamista varten olisi määritettävä, mitkä jäsenvaltiot osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön.

Tarkistus

(10) Tämän asetuksen alueellisen soveltamisalan rajaamista varten olisi määritettävä **1 artiklan 2 kohdan mukaisesti**, mitkä jäsenvaltiot osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 10 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(10 a) Tämän asetuksen olisi oltava luonteeltaan yleispätevä siten, että sen yhdenmukaisten lainvalintasääntöjen nojalla voitaisiin osoittaa jonkin osallistuvan jäsenvaltion laki, jonkin muun jäsenvaltion laki tai jonkin Euroopan unionin ulkopuolisen valtion laki.

Tarkistus 10

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 11 kappale

Komission teksti

(11) Tätä asetusta olisi sovellettava riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään.

Tarkistus

(11) Tätä asetusta olisi sovellettava riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään. **Tarvittaessa asian olisi katsottava tulleen vireille tuomioistuimessa asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisesti.**

Tarkistus 11

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 12 kappale

Komission teksti

(12) Jotta puolisoille voidaan tarjota mahdollisuus nimetä sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai siinä tapauksessa, että he eivät ole tällaista valintaa tehneet, taata, että heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan tällaista lakia, tätä lakia **olisi sovellettava** myös siinä tapauksessa, että se ei ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY¹⁰ perustettu Euroopan oikeudellinen verkosto voi osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

¹⁰ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

Tarkistus

(12) Jotta puolisoille voidaan tarjota mahdollisuus nimetä sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai siinä tapauksessa, että he eivät ole tällaista valintaa tehneet, taata, että heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä **voidaan soveltaa** tällaista lakia, tätä lakia olisi sovellettava myös siinä tapauksessa, että se ei ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY¹, **sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 2009 tehdyllä päätöksellä 568/2009/EY², se voisi** osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

¹ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

² EYVL L 168, 30.6.2009, s. 35.

Tarkistus 12

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 13 kappale

Komission teksti

(13) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää yhtäältä joustavuuden ja toisaalta oikeusvarmuuden lisäämistä. Sen vuoksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten tahdonautonomiata avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan.

Tarkistus

(13) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää yhtäältä joustavuuden ja toisaalta oikeusvarmuuden lisäämistä. Sen vuoksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten tahdonautonomiata avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan.

Tällaista mahdollisuutta ei pitäisi ulottaa avioliiton pätemättömäksi julistamiseen, joka on läheisesti sidoksissa avioliiton pätevyyden edellytyksiin ja jossa osapuolten tahdonautonomia ei ole tarkoituksenmukainen.

Tarkistus 13

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 14 kappale

Komission teksti

(14) Puolisoiden olisi voitava valita avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puolisoiden valitseman lain tulee noudattaa perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ***määriteltyjä*** perusoikeuksia. ***Mahdollisuus valita avioero- ja asumuseromenettelyyn sovellettava laki ei saa vaikuttaa lapsen etuun.***

Tarkistus

(14) Puolisoiden olisi voitava valita avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puolisoiden valitseman lain tulee noudattaa perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ***tunnustettuja*** perusoikeuksia.

Tarkistus 14

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 15 kappale

Komission teksti

(15) Ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden on tärkeää saada ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa koskevan kansallisen ja unionin oikeuden ja menettelyjen keskeisistä näkökohdista. Varmistaakseen tällaisten laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää niitä säännöllisesti ***neuvoston*** päätöksellä 2001/470/EY perustetulla julkisella internetsivustolla.

Tarkistus

(15) Ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden on tärkeää saada ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa koskevan kansallisen ja unionin oikeuden ja menettelyjen keskeisistä näkökohdista. Varmistaakseen tällaisten laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää niitä säännöllisesti päätöksellä 2001/470/EY, ***sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 568/2009/EY***, perustetulla julkisella internetsivustolla.

Tarkistus 15

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 15 a kappale (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

(15 a) Jos puoliset eivät pääse yksimielisyyteen lainvalinnasta, heidän olisi käytävä läpi sovittelumenettely, johon kuuluu ainakin yksi tapaaminen valtuutetun sovittelijan kanssa.

Tarkistus 16

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 16 kappale**

Komission teksti

Tarkistus

(16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisojen oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisojen on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista.

(16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisojen oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten **osallistuvien** kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää on, että puoliset ovat tietoisia tekemänsä lainvalintasopimuksen oikeudellisista seurauksista.

Tarkistus 17

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 17 kappale**

Komission teksti

Tarkistus

(17) **Olisi** otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puoliset ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos

(17) **Aineellista ja muodollista pätevyyttä koskevat vaatimukset olisi määriteltävä niin, että puolisojen tietoon perustuva lainvalinta helpottuu ja että heidän yhteistä hyväksyntäänsä kunnioitetaan oikeusvarmuuden ja paremman**

kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.

oikeussuojan saatavuuden varmistamiseksi. Muodollisen pätevyyden osalta olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puolisot ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on ***sopimuksen tekohetkellä***, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen. ***Jos puolisoiden vakinaiset asuinpaikat ovat sopimuksen tekohetkellä eri osallistuvissa jäsenvaltioissa, joissa edellytetään eri muotovaatimuksia, riittäisi, että noudatetaan jommankumman valtion muotovaatimuksia. Jos puolisoista vain toisen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä jossakin osallistuvassa jäsenvaltiossa, joka edellyttää muita muotovaatimuksia, niitä olisi noudatettava.***

Tarkistus 18

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 18 kappale

Komission teksti

(18) Sovellettavaa lakia koskeva sopimus olisi voitava tehdä ja sitä olisi voitava muuttaa viimeistään ***silloin*** kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai jopa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Tässä tapauksessa pitäisi riittää, että lakivalinta kirjataan tuomioistuimessa tuomioistuinvaltion lain

Tarkistus

(18) Sovellettavaa lakia koskeva sopimus olisi voitava tehdä ja sitä olisi voitava muuttaa viimeistään ***siinä vaiheessa***, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa tai jopa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Tässä tapauksessa pitäisi riittää, että lainvalinta kirjataan tuomioistuimessa

mukaisesti.

tuomioistuinvallion lain mukaisesti.

Tarkistus 19

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 19 kappale

Komission teksti

(19) Jos lakivalintaa ei ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä, jotka perustuvat perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon nojalla määritettävään puolisoiden ja asianomaisen lain väliseen läheiseen liittymään, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä estää tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan. ***Nämä*** liittymäperusteet ***on valittu siten***, että ***avioero- tai asumuseromenettelyyn*** sovelletaan lakia, johon puolisoilla on läheiset siteet. ***Ne perustuvat ensisijaisesti puolisoiden asuinpaikan lakiin.***

Tarkistus 20

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 19 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(19) Jos lakivalintaa ei ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä, jotka perustuvat perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon nojalla määritettävään puolisoiden ja asianomaisen lain väliseen läheiseen liittymään, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä estää tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan. ***Tällaiset*** liittymäperusteet ***olisi valittava sen varmistamiseksi***, että ***avio- tai asumuseroa koskevissa menettelyissä*** sovelletaan lakia, johon puolisoilla on läheiset siteet.

(19 a) Kun tässä asetuksessa viitataan jonkin valtion lain soveltamiseksi kansalaisuuteen liittymäperusteena, monikansalaisuustapausten käsittelyn olisi määräydyttävä kansallisen oikeuden mukaan, noudattaen täysin Euroopan unionin yleisiä periaatteita.

Tarkistus 21

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 19 b kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(19 b) Jos asia pannaan vireille tuomioistuimessa asumuseron avioeroksi muuntamista koskevan hakemuksen perusteella ja osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, asumuseroon sovellettua lakia olisi sovellettava myös avioeroon. Tällainen jatkuvuus parantaisi ennakoitavuutta osapuolien kannalta ja lisäisi oikeusvarmuutta. Jos asumuseroon sovellettavassa laissa ei säädetä asumuseron muuntamisesta avioeroksi, avioeroon olisi sovellettava lainvalintasopimuksen puuttuessa sovellettavia lainvalintasääntöjä. Tämä ei saisi estää puolisoita hakemasta avioeroa muiden tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

Tarkistus 22

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 20 kappale

Komission teksti

Tarkistus

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvaltion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero.

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvaltion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero. ***Tämä ei kuitenkaan saisi rajoittaa oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public) koskevan lausekkeen soveltamista.***

Tarkistus 23

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 21 kappale

Komission teksti

(21) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla soveltamatta **ulkomaista lakia**, jos tämä olisi tietyssä tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public). Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta välttääkseen toisen jäsenvaltion lain soveltamisen silloin kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä.

Tarkistus

(21) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla soveltamatta **ulkomaisen lain säännöstä**, jos tämä olisi tietyssä tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public). Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta ollakseen soveltamatta toisen jäsenvaltion lain säännöstä silloin, kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä.

Tarkistus 24

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 21 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(21 a) Kun tässä asetuksessa viitataan tapaukseen, jossa sen osallistuvan jäsenvaltion, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille, laissa ei säädetä avioerosta, tätä olisi tulkittava siten, että tämän avioeron käsite ei sisälly asianomaisen jäsenvaltion lakiin. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen ei tulisi olla velvollinen tuomitsemaan avioeroon tämän asetuksen nojalla. Kun asetuksessa viitataan tapaukseen, jossa sen jäsenvaltion laissa, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille, ei pidetä kyseessä olevaa avioliittoa pätevänä avioeromenettelyssä, tämä olisi tulkittava muun muassa niin, että tällaista

avioliittoa ei ole olemassa kyseisen jäsenvaltion laissa. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen ei tulisi olla velvollinen tuomitsemaan avioeroon tai asumuseroon tämän asetuksen nojalla.

Tarkistus 25

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 22 kappale

Komission teksti

(22) Koska eräissä valtioissa ja osallistuvissa jäsenvaltioissa on käytössä kaksi oikeusjärjestelmää tai säännöstöä tai useita oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan tällä asetuksella säänneltäviin kysymyksiin, olisi säädettävä, missä määrin tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri alueilla.

Tarkistus

(22) Koska eräissä valtioissa ja osallistuvissa jäsenvaltioissa on käytössä kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, olisi säädettävä, missä määrin tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri alueilla, ***tai missä määrin tätä asetusta sovelletaan näiden valtioiden ja osallistuvien jäsenvaltioiden eri henkilöluokkiin.***

Tarkistus 26

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 22 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(22 a) Jos sääntöjä sovellettavan lain nimeämisestä ei ole, puolisoiden, jotka valitsevat jommankumman kansallisuusvaltion lain, olisi samalla ilmoitettava minkä alueen laista he ovat sopineet siinä tapauksessa, että valtio, jonka laki valitaan, koostuu useasta alueesta, joilla kullakin on oma oikeusjärjestelmä tai avioeroa koskeva säännöstö.

Tarkistus 27

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 24 kappale

Komission teksti

(24) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet ja erityisesti sen 21 artikla, jossa kielletään kaikenlainen sukupuoliin, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä. Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuinten on sovellettava tätä asetusta näitä oikeuksia ja periaatteita kunnioittaen,

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 28

Ehdotus asetukseksi 1 artikla – otsikko

Komission teksti

Aineellinen soveltamisala

Tarkistus

Soveltamisala

Tarkistus 29

Ehdotus asetukseksi 1 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

1 a. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin seikkoihin, vaikka ne tulisivat esille vain esikysymyksenä avioero- tai

asumuseromenettelyn yhteydessä:

- a) luonnollisten henkilöiden oikeuskelpoisuus;*
- b) avioliiton voimassaolo, pätevyys tai sen tunnustaminen;*
- c) avioliiton pätemättömäksi julistaminen;*
- d) puolisoiden nimi;*
- e) avioliiton varallisuus oikeudelliset vaikutukset;*
- f) vanhempainvastuu;*
- g) elatusvelvoitteet;*
- h) tarkoittemääräykset tai perinnöt.*

Perustelu

On tarpeen selventää asetuksen soveltamisalaa sekä johdanto-osan kappaleessa että artiklaosassa ainakin sen suhteen, mitä soveltamisalaan ei kuulu.

Tarkistus 30

Ehdotus asetukseksi 1 artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan 'osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu tiiviimpään yhteistyöhön avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla **[...] päivänä [...]kuuta [...]** tehdyn neuvoston päätöksen **[...]** nojalla.

Tarkistus

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan 'osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu tiiviimpään yhteistyöhön avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla tiiviimmän yhteistyön hyväksymisestä avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla **12 päivänä heinäkuuta 2010** tehdyn neuvoston päätöksen **2010/405/EU** nojalla **tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksytyn päätöksen nojalla.**

Tarkistus 31

**Ehdotus asetukseksi
1 a artikla (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

1 a artikla

Suhde asetukseen (EY) N:o 2201/2003

***Tämä asetusta ei vaikuta asetuksen (EY)
N:o 2201/2003 soveltamiseen.***

Tarkistus 32

**Ehdotus asetukseksi
1 b artikla (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

1 b artikla

Määritelmä

***Tässä asetuksessa tarkoitetaan
"tuomioistuimella" osallistuvien
jäsenvaltioiden kaikkia toimivaltaisia
viranomaisia tämän asetuksen
soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.***

Tarkistus 33

**Ehdotus asetukseksi
2 artikla – otsikko**

Komission teksti

Tarkistus

Universaalinen soveltaminen

*(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen
versioon.)*

Tarkistus 34

Ehdotus asetukseksi

3 artikla – 1 kohta – johdantokappale

Komission teksti

1. Puolisot voivat **yhteisellä sopimuksella valita** avio- ja asumuseroon **sovellettavan lain**, edellyttäen että **laki on perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjen perusoikeuksien ja oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) mukainen**, seuraavista **vaihtoehtoista**:

Tarkistus

1. Puolisot **voivat sopia** avio- ja asumuseroon **sovellettavasta laista** edellyttäen, että **se on jokin** seuraavista:

Tarkistus 35

Ehdotus asetukseksi

3 artikla – 1 kohta – b alakohta

Komission teksti

b) sen valtion laki, jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, **jos** toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä;

Tarkistus

b) sen valtion laki, jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, **mikäli** toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä, **tai**

Tarkistus 36

Ehdotus asetukseksi

3 artikla – 1 kohta – c alakohta

Komission teksti

c) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on sopimuksen tekohetkellä;

Tarkistus

c) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on sopimuksen tekohetkellä, **tai**

Tarkistus 37

Ehdotus asetukseksi

3 artikla – 1 kohta – d alakohta

Komission teksti

d) tuomioistuinvaltion laki.

Tarkistus

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen

Tarkistus 38

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. Rajoittamatta sitä, mitä **4 kohdassa** säädetään, sopimus sovellettavasta laista voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään **silloin** kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

Tarkistus

2. Rajoittamatta sitä, mitä **3 kohdassa** säädetään, sopimus sovellettavasta laista voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

Tarkistus 39

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 3 kohta

Komission teksti

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin puolison on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.

Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisojen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, säädetään muista tällaisista sopimuksista koskevista muotovaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisojen vakinainen asuinpaikka on eri osallistuvissa jäsenvaltioissa ja kummankin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään erilaisista muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää näistä jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

Tarkistus

3. Jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään, puoliset voivat myös valita lain, jota tuomioistuimessa sovelletaan menettelyn aikana. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lainvalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

Tarkistus 40

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 4 kohta

Komission teksti

4. Puolisot voivat myös nimetä sovellettavan lain tuomioistuimessa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lakivalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

Tarkistus

Poistetaan.

Tarkistus 41

Ehdotus asetukseksi 3 a artikla (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

3 a artikla

Hyväksyntä ja aineellinen pätevyys

1. Lainvalintasopimuksen tai jonkin sen sopimusehdon olemassaolo ja pätevyys määräytyvät sen lain mukaan, jota lainvalintasopimukseen tai sopimusehtoon olisi tämän asetuksen nojalla sovellettava, jos se olisi pätevä.

2. Jos olosuhteista kuitenkin ilmenee, että puolison menettelyn vaikutusten määrittäminen 1 kohdassa tarkoitetun lain mukaan ei olisi kohtuullista, tämä puoliso voi kuitenkin osoittaaakseen, ettei ole antanut hyväksyntäänsä, vedota sen maan lakiin, jossa hänen asuinpaikkansa on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

Tarkistus 42

**Ehdotus asetukseksi
3 b artikla (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

3 b artikla

Muodollinen pätevyys

1. Edellä 3 artiklan 1 ja 2 alakohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin puolison on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.

2. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa puolisoiden vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, säädetään tällaisia sopimuksia koskevia muita muotovaatimuksia, näitä vaatimuksia sovelletaan.

3. Jos puolisoiden vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri osallistuvissa jäsenvaltioissa ja kyseisten valtioiden lainsäädännössä säädetään erilaisista muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää näistä jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

4. Jos puolisoista vain toisen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä osallistuvassa jäsenvaltiossa ja jos tämä valtio edellyttää muita muotovaatimuksia tämän tyyppistä sopimusta varten, näitä vaatimuksia sovelletaan.

Tarkistus 43

**Ehdotus asetukseksi
4 a artikla (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

4 a artikla

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

1. Jos asumusero muunnetaan avioeroksi, avioeroon sovelletaan asumuseroon sovellettua lakia, mikäli osapuolet eivät ole toisin sopineet 3 artiklan mukaisesti.

2. Jos asumuseroon sovellettavassa laissa ei kuitenkaan säädetä asumuseron muuntamisesta avioeroksi, sovelletaan 4 artiklaa, mikäli osapuolet eivät ole toisin sopineet 3 artiklan mukaisesti.

Tarkistus 44

**Ehdotus asetukseksi
5 artikla**

Komission teksti

Tarkistus

Tuomioistuinvaltion lain soveltaminen

Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

Tuomioistuinvaltion lain soveltaminen

Jos 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

Tarkistus 45

Ehdotus asetukseksi 7 a artikla (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

7 a artikla

Kansallisten lainsäädäntöjen erot

Tämä asetus ei millään tavoin velvoita sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimia, jonka lainsäädännössä ei säädetä avioerosta tai tunnusteta kyseessä olevaa avioliittoa avioeromenettelyjen osalta, antamaan avioeropäätöstä tämän asetuksen nojalla.

Tarkistus 46

Ehdotus asetukseksi 8 artikla

Komission teksti

Tarkistus

Valtiot, joissa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä

1. Jos valtioon kuuluu useita alueellisia hallintoyksiköitä, joilla kullakin on omat avio- ja asumuseroa koskevat oikeussääntönsä, tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä kutakin alueellista hallintoyksikköä pidetään valtiona.

Valtiot, joissa on kaksi **alueellista** tai useampia **alueellisia** oikeusjärjestelmiä

1. Jos valtioon kuuluu useita alueellisia hallintoyksiköitä, joilla kullakin on omat avio- ja asumuseroa koskevat oikeussääntönsä, tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia määritettäessä kutakin alueellista hallintoyksikköä pidetään valtiona.

1 a. Tällaisen valtion osalta:

a) viittauksella asuinpaikkaan kyseisessä valtiossa tarkoitetaan asuinpaikkaa asianomaisella alueella kyseisessä valtiossa;

b) viittauksia kansalaisuuteen pidetään viittauksina tämän valtion laissa nimettyihin alueisiin tai, jos asiaa koskevia sääntöjä ei ole, osapuolten valitseisiin alueisiin, tai jos valintaa ei ole tehty, alueisiin, johon puolisoilla tai

puolisilla on läheisin liittymä.

Tarkistus 47

Ehdotus asetukseksi 8 a artikla (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

8 a artikla

Valtiot, joissa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä – henkilöiden välinen lainvalinta

Jos valtiossa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan eri henkilöluokkiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, viittaus tällaisen valtion lakiin katsotaan viittaukseksi tässä valtiossa voimassa olevien sääntöjen määrittämään oikeusjärjestelmään. Jos tällaisia sääntöjä ei ole, sovelletaan oikeusjärjestelmää tai säännöstöjä, joihin puolisoilla tai puolisoilla on läheisin liittymä.

Tarkistus 48

Ehdotus asetukseksi 8 b artikla (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

8 b artikla

Tämän asetuksen soveltamatta jättäminen sisäiseen lainvalintaan

Osallistuva jäsenvaltio, jossa on erilaisia oikeusjärjestelmiä tai tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevat säännöt, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta yksinomaan eri oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä koskevaan lainvalintaan.

Tarkistus 49

Ehdotus asetukseksi 9 artikla – 1 kohta – a alakohta

Komission teksti

a) sovellettavan lain valintaa koskevien sopimusten muotovaatimuksia; sekä

Tarkistus

a) sovellettavan lain valintaa koskevien sopimusten muotovaatimuksia **3 b artiklan 2–4 kohdan mukaisesti**; sekä

Tarkistus 50

Ehdotus asetukseksi 10 artikla – 1 kohta – 1 alakohta

Komission teksti

1. Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin oikeudenkäynteihin ja sellaisiin 3 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, jotka on pantu vireille tai tehty **sen jälkeen, kun** tätä asetusta on alettu soveltaa 13 artiklan mukaisesti.

Tarkistus

1. Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin oikeudenkäynteihin ja sellaisiin 3 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, jotka on pantu vireille tai tehty **siitä päivästä lähtien, jona** tätä asetusta on alettu soveltaa 13 artiklan mukaisesti.

Tarkistus 51

Ehdotus asetukseksi 10 artikla – 1 kohta – 2 alakohta

Komission teksti

Myös sellainen sovellettavan lain valintaa koskeva sopimus, joka on tehty **osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti** ennen kuin tätä asetusta on alettu soveltaa, on kuitenkin voimassa, edellyttäen, että se **täyttää 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyt edellytykset**.

Tarkistus

Myös sellainen sovellettavan lain valintaa koskeva sopimus, joka on tehty ennen kuin tätä asetusta on alettu soveltaa, on kuitenkin voimassa, edellyttäen, että se **on 3 a ja 3 b artiklan mukainen**.

Tarkistus 52

Ehdotus asetukseksi 11 artikla – 1 kohta

Komission teksti

1. Tämä asetukset ei vaikuta sellaisten **tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskevien, kahden- tai monenvälisten** yleissopimusten soveltamiseen, **joiden sopimuspuoli** yksi tai useampi osallistuva jäsenvaltio on **tätä asetusta annettaessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 351 artiklan mukaisia osallistuvien jäsenvaltioiden velvoitteita.**

Tarkistus

1. Tämä asetukset ei vaikuta sellaisten **kansainvälisten** yleissopimusten soveltamiseen, **joissa** yksi tai useampi osallistuva jäsenvaltio on **sopimuspuolena, kun tämä asetukset tai 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu päätös hyväksytään, ja joissa vahvistetaan avio- ja asumuseroon liittyvät lainvalintasäännöt.**

Tarkistus 53

Ehdotus asetukseksi 11 artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. **Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, tätä asetusta sovelletaan osallistuvien jäsenvaltioiden välisissä suhteissa ensisijaisena sellaisiin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskeviin** yleissopimuksiin nähden, **joiden sopimuspuolia osallistuvat jäsenvaltiot ovat.**

Tarkistus

2. **Tällä asetuksella on kuitenkin osallistuvien jäsenvaltioiden välillä etusija yksinomaan kahden tai useamman jäsenvaltion välillä tehtyihin** yleissopimuksiin nähden **siltä osin kuin yleissopimukset koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita.**

Tarkistus 54

Ehdotus asetukseksi 12 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Komissio antaa viimeistään [viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamisen alkamisesta] Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja

Tarkistus

1. Komissio antaa viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamisen alkamisesta **ja sen jälkeen viiden vuoden välein** Euroopan

sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotuksia asetuksen mukauttamiseksi.

parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kertomukseen liitetään tarvittaessa ehdotuksia asetuksen mukauttamiseksi.

Tarkistus 55

Ehdotus asetukseksi 12 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

1 a. Tätä varten osallistuvat jäsenvaltiot antavat komissiolle asianmukaisen ilmoituksen tämän asetuksen soveltamisesta tuomioistuimissa.

Tarkistus 56

Ehdotus asetukseksi 13 artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti tehdyn päätöksen nojalla osallistuvien jäsenvaltioiden osalta tätä asetusta sovelletaan kyseisessä päätöksessä ilmoitetusta päivästä alkaen.

PERUSTELUT

Esittelijä katsoo, että tätä asetusta tarvitaan, mutta ymmärtää, että kansalaiset ja oikeusalan toimijat pettyvät pahoin sen rajalliseen soveltamisalaan. Yksi syy tähän ovat tiiviimmän yhteistyön menettelyn asettamat rajoitteet. Esittelijä uskoo, että kun asetukset on hyväksytyt, muut jäsenvaltiot liittyvät mukaan.

Esittelijä pitää neuvoston komission ehdotukseen ehdottamia tarkistuksia yleisesti ottaen järkevinä, ja siksi hän on sisällyttänyt useimmat niistä tähän mietintöluonnokseen, tosin eräin muutoksin. Esittelijä on myös esittänyt tietyn määrän omia tarkistuksiaan.

Ensinnäkin esittelijä katsoo, että soveltamisalan jättäminen lähestulkoon määrittelemättä on epätoivottavaa. Tästä syystä esittelijä on hahmotellut sekä johdanto-osassa että artiklaosassa, mikä ei kuulu asetuksen soveltamisalaan.

Toiseksi esittelijä katsoo, että ennen kuin osapuolet päättävät tehdä tai olla tekemättä lainvalintapäätöksen, tuomioistuimen, jossa asia on pantu vireille, olisi varmistuttava, että osapuolet ovat saaneet asianmukaista oikeudellista neuvontaa.

Kolmanneksi esittelijä tunnustaa, että jäsenvaltiota ei voida velvoittaa tunnustamaan avioliitoksi – edes vain sen purkamista varten – oikeustointa, jota kyseisen valtion lainsäädännössä ei katsota avioliitoksi, ja että samoin olisi toissijaisuusperiaatteen vastaista velvoittaa sellaisen jäsenvaltion tuomari, jonka lainsäädännössä ei säädetä sellaisesta oikeustoimesta, tuomitsemaan osapuolet avioeroon. Tästä syystä esittelijä kannattaa neuvoston lisäämää 7 a artiklaa.

Ilman varatoimivaltaa (*forum necessitatis*) koskevaa säännöstä (joka olisi mahdotonta sisällyttää tähän tiivistetyn yhteistyön menettelyn mukaisesti hyväksytyyn asetukseen) 7 a artiklan säännös, jonka mukaan asetukset ei millään tavoin velvoita sellaisen jäsenvaltion tuomioistuinta, jonka lainsäädännössä ei säädetä avioerosta tai tunnusteta kyseessä olevaa avioliittoa avioeromenettelyjen osalta, antamaan avioeropäätöstä tämän asetuksen nojalla, olisi kuitenkin erittäin ongelmallinen. Tämä johtuu siitä, että asetuksen N:o 2201/2003 avio- ja asumuseroon liittyvät tuomiovaltaa koskevat säännöt ovat ehdottomia. *Mainitun asetuksen asianomaiset artiklat kuuluvat seuraavasti:*

1 JAKSO

Avioero, asumusero ja avioliiton pätemättömäksi julistaminen

3 artikla

Yleinen toimivalta

1. Puolisoiden avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevassa asiassa ovat toimivaltaisia sen jäsenvaltion tuomioistuimet,

a) joiden alueella:

– puolisoiden asuinpaikka on, tai

– puolisoiden viimeinen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen, tai

– vastaajan asuinpaikka on, tai

– jommankumman puolison asuinpaikka on, jos puoliset jättävät yhteisen hakemuksen, tai

– hakijan asuinpaikka on, jos hän on asunut siellä vähintään vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen tekemistä, taikka

– hakijan asuinpaikka on, jos hän on asunut siellä vähintään kuuden kuukauden ajan välittömästi ennen hakemuksen tekemistä ja hän on joko kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, hänen "kotipaikkansa" on siellä;

b) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, jossa on kummankin puolison "kotipaikka".

2. Tässä asetuksessa "kotipaikalla" on se merkitys, joka sillä on Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusjärjestelmissä.

4 artikla

Vastakanne

....

5 artikla

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

...

6 artikla

3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettu yksinomainen toimivalta

Puoliso,

a) jonka asuinpaikka on jäsenvaltion alueella, tai

b) joka on jäsenvaltion kansalainen, tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, puoliso, jonka "kotipaikka" on jommankumman viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella,

voidaan haastaa oikeuteen toisessa jäsenvaltiossa ainoastaan 3, 4 ja 5 artiklan mukaisesti.

7 artikla

Toimivalta muissa tapauksissa

....

Ongelma voidaan parhaiten havainnollistaa esimerkin avulla. Uusi asetus sovellettavasta laista on voimassa. Henkilöt A ja B ovat eri jäsenvaltioiden kansalaisia, jotka ovat solmineet samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliiton yhdessä niistä jäsenvaltioista, jotka ovat antaneet tällaiset avioliitot mahdollistavaa lainsäädäntöä. He ovat asuneet vakinaisesti kolmen

vuoden ajan jäsenvaltiossa, joka ei salli samaa sukupuolta olevien avioliittoja mutta joka osallistui sovellettavaa lakia koskevan asetuksen hyväksymiseen tiivistetyn yhteistyön menettelyllä. A ja B haluavat purkaa avioliittonsa. Asetuksen N:o 2201/2003 säännösten mukaan tässä tilanteessa toimivaltaisia tuomioistuimia ovat vain sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa he asuvat vakinaisesti. Jos he hakevat avioeroa paikallisessa tuomioistuimessa, sen on hyväksyttävä lainkäyttövallan harjoittaminen, mutta tällöin sovelletaan 7 a artiklaa eikä avioeroa myönnetä. On syytä huomauttaa, että asetuksessa N:o 2201/2003 ei säädetä avioerotapauksissa sopimisesta tuomioistuimen toimivallasta eikä asian siirtämisestä tuomioistuimeen, joka on paremmassa asemassa käsittelemään sen.

Tämä ei missään tapauksessa ole oikeudenmukaista kyseistä pariskuntaa kohtaan, jolle aiheutuisi huomattavaa vaivaa ja ajanhukkaa, kun he joutuisivat siirtämään avioeromenettelynsä toisen tuomioistuimen lainkäyttövaltaan 3 artiklan mukaisesti.

Paras tapa ratkaista tämä olisi säätää varatoimivallasta (*forum necessitatis*), mikä voidaan tehdä vain muuttamalla asetusta N:o 2201/2003, kun otetaan huomioon tiivistetyn yhteistyön menettelyn tiukkuus ja se, että käsillä oleva asetusehdotus koskee vain sovellettavan lain valintaa.

Parlamentin 21. lokakuuta 2008 antama lainsäädäntöpäätöslauselma ehdotuksesta neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta (KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))¹ sisältää ehdotuksen varatoimivaltaa (*forum necessitatis*) koskevaksi artiklaksi, joka kuuluu seuraavasti:

7 a artikla

Forum necessitatis

Kun tämän asetuksen mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin sijaitsee jäsenvaltiossa, jonka laissa ei säädetä avioeron mahdollisuudesta tai tunnusteta kyseisen avioliiton olemassaoloa tai pätevyyttä, tuomiovalta kuuluu:

a) toisen puolison kansalaisuusjäsenvaltiolle; tai

b) jäsenvaltiolle, jossa puoliset vihittiin avioliittoon.

Koska komissiolla ei ole velvollisuutta tarkistaa asetusta N:o 2201/2003 ennen vuotta 2012 ja se todellisuudessa tekee sen vielä paljon myöhemmin, esittelijä ehdottaa komission aloiteoikeutta rajoittamatta, että komissiota olisi painostettava antamaan pikaisesti ehdotus kyseisen asetuksen muuttamisesta siten, että siihen lisätään vain varatoimivaltaa (*forum necessitatis*) koskeva lauseke.

¹ A6-0361/2008.

29.11.2010

KANSALAIKVAPAUKSIEN SEKÄ OIKEUS- JA SISÄASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

oikeudellisten asioiden valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja
asumuseroon sovellettavan lain alalla
(KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Valmistelija: Evelyne Gebhardt

LYHYET PERUSTELUT

Tämän asetusehdotuksen tavoitteena on luoda selkeä ja kattava lainsäädäntökehys, joka käsittää sovellettavaa lakia koskevat säännöt, siten että mahdollistetaan osapuolille tietty tahdonautonomia. Tällä hetkellä "kansainväliseen" aviopariin, joka haluaa erota, sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003¹ (nk. Bryssel II a -asetus) toimivaltaa koskevia sääntöjä, joiden mukaisesti puoliset voivat valita useiden vaihtoehtoisten toimivaltaperusteiden välillä. Kun avioerokanne on nostettu jonkin jäsenvaltion tuomioistuimessa, sovellettavasta lainsäädännöstä päätetään kyseisen jäsenvaltion lainvalintasääntöjen perusteella. Kansallisten lainvalintasääntöjen välillä on kuitenkin huomattavia eroja. Kansallisten lainvalintasääntöjen erilaisuus voi aiheuttaa ongelmia "kansainvälisissä" avioeroissa. On olemassa myös komission todelliseksi katsoma vaara "kanteiden kilpajuoksesta", joka tarkoittaa tilannetta, jossa paremmin asioista selvillä oleva puoliso pyrkii viemään asian ensimmäisenä tuomioistuimeen, jossa sovellettava laki palvelee parhaiten hänen etujaan. Komission ehdotuksella pyritään vähentämään näitä vaaroja ja korjaamaan epäkohtia erityisesti ottamalla käyttöön mahdollisuus, että osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella valita toimivaltaisen tuomioistuimen ja sovellettavan lain, sekä ottamalla huomioon parlamentin 21. lokakuuta 2008 antaman lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien

¹ Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1.

sääntöjen antamisesta¹.

Asetuksen 3 artikla tuo mukanaan uudistuksen, sillä se mahdollistaa ensimmäistä kertaa, että puoliset voivat yhdessä määrittää avioeromenettelyssä sovellettavan lain. Valmistelijan mukaan on järkevää mahdollistaa myös puolisoiden tavanomaisen asuinvaltion laki, jossa puoliset asuvat hetkellä, jolloin avioehtosopimus on tehty, sekä sen valtion laki, jossa avioliitto on solmittu.

Oikeuspaikan lain soveltamista koskevaa sääntöä (lex fori) olisi – kun sovellettavassa lainsäädännössä ei sallita avioeroa tai asumuseroa – täydennettävä varatoimivaltaa koskevalla säännöllä (forum necessitatis), jonka perusteella toimivalta rajatylittävässä asiassa voidaan tietyin edellytyksin antaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimelle.

On myös valvottava, onko osapuolten tekemä valinta tietoinen, eli onko molemmille puolisoille tiedotettu asianmukaisesti heidän valintansa konkreettisista seurauksista. Tässä yhteydessä on tärkeää selvittää, mikä on paras mahdollinen tapa taata täydellisten ja luotettavien tietojen välittäminen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan sopimuksen allekirjoittajille ennen asiakirjan allekirjoittamista. On myös tärkeää taata tiedonsaanti puolisoiden taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Edelleen on pantava merkille, että molempien puolisoiden on saatava täsmällistä ja täydellistä tietoa avioerotilanteesta sovellettavan lain seurauksista, sillä jäsenvaltioiden lainsäädännöt vaihtelevat huomattavasti lukuisissa kohdissa, kuten avioeron syissä ja muodollisuuksissa, sen saantiehdoissa, asumuseron vaaditussa kestossa ja muissa menettelyn ratkaisevissa näkökohdissa. Koska laki ei myöskään ole muuttumaton, on mahdollista, että sovellettavaa lakia koskeva tietyllä hetkellä allekirjoitettu sopimus ei enää vastaa osapuolten oikeutettuja odotuksia sillä hetkellä, kun lakia pitäisi soveltaa, koska kyseisen valtion lainsäädäntöä on ajan mittaan muutettu. Edellä esitetyn perusteella valmistelija pitää komission ehdotusta tässä mielessä myönteisenä.

TARKISTUKSET

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa oikeudellisten asioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintönsä seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 9 kappale

Komission teksti

(9) Tässä asetuksessa olisi annettava avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia koskevat selkeät ja kattavat oikeussäännöt

Tarkistus

(9) Tässä asetuksessa olisi annettava avio- ja asumuseroon sovellettavaa lakia koskevat selkeät ja kattavat oikeussäännöt

¹ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0502.

osallistuvissa jäsenvaltioissa, varmistettava kansalaisille oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden kannalta asianmukaiset ratkaisut ja estettävä tilanne, jossa toinen puolisoista hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan.

osallistuvissa jäsenvaltioissa, varmistettava kansalaisille oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja joustavuuden kannalta asianmukaiset ratkaisut ja estettävä tilanne, jossa toinen puolisoista ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolista*** hakee avioeroa ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 12 kappale

Komission teksti

(12) Jotta puolisoille voidaan tarjota mahdollisuus nimetä sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai siinä tapauksessa, että he eivät ole tällaista valintaa tehneet, taata, että heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä sovelletaan tällaista lakia, tätä lakia olisi sovellettava myös siinä tapauksessa, että se ei ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustettu Euroopan oikeudellinen verkosto voi osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

Tarkistus

(12) Jotta puolisoille ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolille*** voidaan tarjota mahdollisuus nimetä sovellettava laki, johon heillä on läheinen liittymä, tai siinä tapauksessa, että he eivät ole tällaista valintaa tehneet, taata, että heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä ***tai rekisteröidyn parisuhteen purkamiseen*** sovelletaan tällaista lakia, tätä lakia olisi sovellettava myös siinä tapauksessa, että se ei ole minkään osallistuvan jäsenvaltion laki. Jos nimetään toisen jäsenvaltion laki, siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustettu Euroopan oikeudellinen verkosto voi osaltaan auttaa tuomioistuimia tulkitsemaan ulkomaisen lain sisältöä.

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 13 kappale

Komission teksti

(13) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää yhtäältä joustavuuden ja toisaalta oikeusvarmuuden lisäämistä. Sen vuoksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten tahdonautonomiaa avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä sovelletaan.

Tällaista mahdollisuutta ei pitäisi ulottaa avioliiton pätemättömäksi julistamiseen, joka on läheisesti sidoksissa avioliiton pätevyyden edellytyksiin ja jossa osapuolten tahdonautonomia ei ole tarkoituksenmukainen.

Tarkistus

(13) Kansalaisten liikkuvuuden lisääminen edellyttää yhtäältä joustavuuden ja toisaalta oikeusvarmuuden lisäämistä. Sen vuoksi tällä asetuksella olisi vahvistettava osapuolten tahdonautonomiaa avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelynsä sovelletaan.

Tällainen mahdollisuus olisi ulotettava myös avioliiton pätemättömäksi julistamiseen ja rekisteröityihin parisuhteisiin, jotta voidaan välttää syrjimistä niitä eri muotoja, joissa oikeutta yksityis- ja perhe-elämän suojaan harjoitetaan.

Tarkistus 4

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 14 kappale**

Komission teksti

(14) Puolisoiden olisi voitava valita avioero- tai asumuseromenettelynsä sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puolisoiden valitseman lain tulee noudattaa perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjä perusoikeuksia. Mahdollisuus valita ***avioero- ja asumuseromenettelyyn*** sovellettava laki ei saa ***vaikuttaa*** lapsen etuun.

Tarkistus

(14) Puolisoiden ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** olisi voitava valita avioero- tai asumuseromenettelynsä ***tai rekisteröidyn parisuhteen purkamiseen*** sovellettavaksi laiksi sellaisen maan laki, johon heillä on erityiset siteet, tai tuomioistuinvaltion laki. Puolisoiden ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** valitseman lain tulee noudattaa perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjä perusoikeuksia. Mahdollisuus valita ***avioeroon ja asumuseroon tai rekisteröidyn parisuhteen purkamiseen*** sovellettava laki ei saa ***vahingoittaa*** lapsen etua. ***Erityisesti, kun avio- tai asumuserossa on mukana puolisoitten lapsia, avio- tai asumuseromenettelyyn sovellettavassa laissa voidaan ottaa***

huomioon perusoikeuskirjan 24 artiklassa vahvistetut periaatteet kiinnittäen erityistä huomiota lapsen etuun, velvollisuuteen ottaa huomioon lapsen mielipide häntä koskevissa asioissa ja oikeuteen ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista.

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 15 kappale

Komission teksti

(15) Ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden on tärkeää saada ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa koskevan kansallisen ja unionin oikeuden ja menettelyjen keskeisistä näkökohdista. Varmistaakseen tällaisten laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää niitä säännöllisesti neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustetulla julkisella internetsivustolla.

Tarkistus

(15) Ennen sovellettavan lain valintaa puolisoiden ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** on tärkeää saada ajantasaista tietoa avio- ja asumuseroa ***sekä rekisteröidyn parisuhteen purkamista*** koskevan kansallisen ja unionin oikeuden ja menettelyjen keskeisistä näkökohdista, ***myös sovittelumahdollisuudesta. Puolisoille olisi tiedotettava avioeron muodoista ja avioeron saantiehdoista, jotka on vahvistettu asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännöissä.*** Varmistaakseen tällaisten laadukkaiden tietojen saatavuuden komissio päivittää niitä säännöllisesti neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustetulla julkisella internetsivustolla, ***ja jäsenvaltion, jossa avioeromenettely käydään, olisi asetettava puolisoiden saataville kaikki näiden tarvitsemat tiedot.***

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 16 kappale

Komission teksti

(16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisoitten oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisoitten on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista.

Tarkistus

(16) Puolisoiden ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison / ***rekisteröidyn parisuhteen osapuolen*** tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisoitten ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisoitten / ***rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista.

Tarkistus 7

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 17 kappale**

Komission teksti

(17) Olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puolisoit ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoitten vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.

Tarkistus

(17) Olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puolisoit ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuole***t ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoitten / ***rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 19 kappale

Komission teksti

(19) Jos lakivalintaa ei ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä, jotka perustuvat perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon nojalla määritettävään puolisoiden ja asianomaisen lain väliseen läheiseen liittymään, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä estää tilanne, jossa toinen puolisoista hakee *avioeroa* ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan. Nämä liittymäperusteet on valittu siten, että avioero- tai *asumuseromenettelyyn* sovelletaan lakia, johon puolisoilla on läheiset siteet. Ne perustuvat ensisijaisesti puolisoiden asuinpaikan lakiin.

Tarkistus

(19) Jos lakivalintaa ei ole tehty, tällä asetuksella olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä, jotka perustuvat perättäin sovellettavien liittymäperusteiden asteikon nojalla määritettävään puolisoiden / *rekisteröidyn parisuhteen osapuolten* ja asianomaisen lain väliseen läheiseen liittymään, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sekä estää tilanne, jossa toinen puolisoista *tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolista* hakee *avio- tai asumuseroa tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista* ensimmäisenä varmistaakseen, että menettelyyn sovelletaan tiettyä lakia, jonka hän arvelee suojaavan paremmin omia etujaan. Nämä liittymäperusteet on valittu siten, että avioero- tai *asumuseroa tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista koskevaan menettelyyn* sovelletaan lakia, johon puolisoilla / *rekisteröidyn parisuhteen osapuolilla* on läheiset siteet. Ne perustuvat ensisijaisesti puolisoiden / *rekisteröidyn parisuhteen osapuolten* asuinpaikan lakiin.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 20 kappale

Komission teksti

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvallion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä *avioerosta*

Tarkistus

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvallion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä *avio-* tai

tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta *hänen sukupuolensa* vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero.

asumuserosta tai rekisteröidyn parisuhteen purkamisesta tai jos toiselle puolisoista / rekisteröidyn parisuhteen osapuolista ei kyseisessä laissa anneta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletyn syyn vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero tai purkaa rekisteröity parisuhde.

Tarkistus 10

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 22 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(22 a) Ilmaisua 'vakinaisen asuinpaikka' olisi tulkittava tämän asetuksen tavoitteen mukaisesti. Tuomioistuimen olisi määritettävä sen merkitys tapauskohtaisesti tosiasioihin perustuen. Termi ei viittaa kansallisen lain mukaiseen käsitteeseen, vaan unionin lainsäädännön itsenäiseen käsitteeseen.

Tarkistus 11

Ehdotus asetukseksi 1 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Tarkistus

1. Tätä asetusta sovelletaan avio- ja asumuseroa koskeviin asioihin lainvalintatilanteissa.

1. Tätä asetusta sovelletaan avio- ja asumuseroa, *avioliiton pätemättömäksi julistamista tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista* koskeviin *kansainvälisiin* asioihin lainvalintatilanteissa.

Tarkistus 12

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 1 kohta – johdantokappale

Komission teksti

1. Puolisot voivat yhteisellä sopimuksella valita avio- ja asumuseroon sovellettavan lain, edellyttäen että laki on perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjen perusoikeuksien ja oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) mukainen, seuraavista vaihtoehdoista:

Tarkistus

1. Puolisot ***tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolet*** voivat yhteisellä sopimuksella valita avio- ja asumuseroon ***tai rekisteröidyn parisuhteen purkamiseen*** sovellettavan lain, edellyttäen että laki on perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjen perusoikeuksien ja oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) mukainen, seuraavista vaihtoehdoista:

Tarkistus 13

**Ehdotus asetukseksi
3 artikla – 1 kohta – b alakohta**

Komission teksti

b) sen valtion laki, jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä;

Tarkistus

b) sen valtion laki, jossa puolisoiden / ***rekisteröidyn parisuhteen osapuolten*** viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä ***edellyttäen, että kyseisen lain soveltamisella ei rangaista heikommassa asemassa olevaa puolisoa tai osapuolta;***

Tarkistus 14

**Ehdotus asetukseksi
3 artikla – 1 kohta – d alakohta**

Komission teksti

d) ***tuomioistuinvaltion*** laki.

Tarkistus

d) ***sen valtion*** laki, ***jossa avioliitto tai rekisteröity parisuhde on solmittu.***

Perustelu

Vaikuttaa järkevältä sisällyttää myös tämä kriteeri sovellettavan lain valintaa koskeviin kriteereihin ja poistaa lex fori -periaate, jotta voidaan suojella heikompaa osapuolta.

Tarkistus 15

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

***1 a. 'Vakinaisella asuinpaikalla'
tarkoitetaan henkilön tavanomaista
olinpaikkaa.***

Perustelu

Vakinainen asuinpaikka on syytä määritellä mahdollisten ristiriitaisten tulkintojen välttämiseksi. Tuomioistuimen on luonnollisesti tarkasteltava kaikkia asiaan kuuluvia tosiasioita ennen määritelmän soveltamista.

Tarkistus 16

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 2 kohta

Komission teksti

Tarkistus

2. Rajoittamatta sitä, mitä 4 kohdassa säädetään, sopimus sovellettavasta laista voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

2. Rajoittamatta sitä, mitä 4 kohdassa säädetään, sopimus sovellettavasta laista voidaan tehdä ja sitä voidaan muuttaa milloin tahansa, mutta viimeistään silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.
Sopimukseen on sisällytettävä mahdollisuus käyttää sovittelua avio- tai avioeroa koskevien mahdollisten erimielisyyksien ratkaisemiseksi.

Tarkistus 17

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 3 kohta – 2 alakohta

Komission teksti

Tarkistus

Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien

Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien

puolisoiden vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, säädetään muista tällaisia sopimuksia koskevista muotovaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisoitten vakinainen asuinpaikka on eri osallistuvissa jäsenvaltioissa ja kummankin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään erilaisista muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää näistä jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

puolisoiden / **rekisteröidyn parisuhteen osapuolten** vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, säädetään muista tällaisia sopimuksia koskevista muotovaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisoitten / **rekisteröidyn parisuhteen osapuolten** vakinainen asuinpaikka on eri osallistuvissa jäsenvaltioissa ja kummankin jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään erilaisista muotovaatimuksista, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää näistä jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

Tarkistus 18

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 3 kohta – 2 a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

Jos sopimus on osa avioehtoa, avioehtosopimuksen muodolliset vaatimukset on täytettävä.

Perustelu

Selvennys tilanteisiin, joissa jäsenvaltion lainsäädännössä tai avioehdossa säädetään avioehtosopimuksesta.

Tarkistus 19

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 4 kohta

Komission teksti

Tarkistus

4. Puolisot voivat myös nimetä sovellettavan lain tuomioistuimessa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lakivalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

4. Puolisot / **rekisteröidyn parisuhteen osapuolet** voivat myös nimetä sovellettavan lain tuomioistuimessa menettelyn aikana, jos tuomioistuinvaltion laissa niin säädetään. Siinä tapauksessa tuomioistuin kirjaa lakivalinnan tuomioistuinvaltion lain mukaisesti.

Tarkistus 20

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – johdantokappale

Komission teksti

Jos 3 artiklassa tarkoitettua valintaa ei ole tehty, avio- ja asumuseroon sovelletaan sen valtion lakia,

Tarkistus

Jos 3 artiklassa tarkoitettua valintaa ei ole tehty, avio- ja asumuseroon **sekä avioliiton pätemättömäksi julistamiseen ja rekisteröidyn parisuhteen purkamiseen** sovelletaan **tämän jälkeen** sen valtion lakia,

Tarkistus 21

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – a alakohta

Komission teksti

a) jossa puolisoiden vakinainen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus

a) jossa puolisoiden / **rekisteröidyn parisuhteen osapuolten** vakinainen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus 22

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – b alakohta

Komission teksti

b) jossa puolisoiden viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei yhdessä asuminen ole päättynyt yli vuotta ennen asian vireillepanoa tuomioistuimessa, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen asian vireillepanon ajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus

b) jossa puolisoiden / **rekisteröidyn parisuhteen osapuolten** viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli, edellyttäen, ettei yhdessä asuminen ole päättynyt yli vuotta ennen asian vireillepanoa tuomioistuimessa, jos toinen puolisoista **tai osapuolista** asuu siellä edelleen asian vireillepanon ajankohtana;

tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus 23

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – c alakohta

Komission teksti

c) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat asian vireillepanoajankohtana; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus

c) jonka kansalaisia molemmat puoliset / ***rekisteröidyn parisuhteen osapuolet*** ovat asian vireillepanoajankohtana ***edellyttäen, että kyseisen lain soveltamisella ei rangaista heikommassa asemassa olevaa puolisoa tai osapuolta***; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Tarkistus 24

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – c a alakohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

c a) jossa avioliitto tai rekisteröity parisuhde on solmittu; tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Perustelu

Valtiolla, jonka puoliset valitsevat vihkimispaikaksi, on merkitystä, sillä myös kyseisen valtion tuomioistuin voi olla toimivaltainen.

Tarkistus 25

Ehdotus asetukseksi 4 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

'Vakinaisella asuinpaikalla' tarkoitetaan henkilön tavanomaista olinpaikkaa.

Tarkistus 26

Ehdotus asetukseksi 5 artikla

Komission teksti

Tuomioistuinvaltion *lain* soveltaminen

Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä avioerosta tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

Tarkistus

Tuomioistuinvaltion *lakia ja varatoimivaltaa koskevien periaatteiden* soveltaminen

1. Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä avio- tai asumuserosta tai rekisteröidyn parisuhteen purkamisesta tai mahdollisuus saada avio- tai asumusero tai purkaa rekisteröity parisuhde on toista puolisoa tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolta syrjivä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletyn syyn vuoksi, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

2. Kun toimivaltainen tuomioistuin sijaitsee jäsenvaltiossa, jonka laki ei tunne avio- tai asumuseroa tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista, tuomiovalta myönnetään:

a) toisen puolison tai osapuolen kansalaisuusjäsenvaltiolle; tai

b) jäsenvaltiolle, jossa avioliitto tai rekisteröity parisuhde on solmittu.

Perustelu

Joissakin tapauksissa jäsenvaltion lain soveltaminen saattaa vaikeuttaa joidenkin jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden eroa tai avioeroa. Tästä syystä yksilön etujen mukaisen eron tai avioeron saannin on oltava ensisijainen suhteessa jäsenvaltion lain soveltamiseen lex fori -periaatteen mukaisesti. Jos toimivaltaisen tuomioistuimen soveltamassa lainsäädännössä ei sallita avioeroa tai asumuseroa, toimivalta voidaan antaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimelle, jos tietyt joihinkin rajatylittäviin asioihin liittyvät edellytykset täyttyvät.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Tiiviimpi yhteistyö avioeroon ja asumuseroon sovellettavan lain alalla		
Viiteasiakirjat	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)		
Asiasta vastaava valiokunta	JURI		
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	LIBE 7.10.2010		
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Evelyne Gebhardt 10.5.2010		
Valiokuntakäsittely	23.6.2010	15.11.2010	25.11.2010
Hyväksytty (pvä)	25.11.2010		
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 28	–: 4	0: 16
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Jan Philipp Albrecht, Sonia Alfano, Roberta Angelilli, Rita Borsellino, Simon Busuttil, Carlos Coelho, Rosario Crocetta, Cornelis de Jong, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Juan Fernando López Aguilar, Clemente Mastella, Véronique Mathieu, Louis Michel, Claude Moraes, Jan Mulder, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Renate Sommer, Wim van de Camp, Axel Voss, Manfred Weber, Renate Weber, Tatjana Ždanoka		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Edit Bauer, Anna Maria Corazza Bildt, Anne Delvaux, Ioan Enciu, Evelyne Gebhardt, Ana Gomes, Stanimir Ilchev, Ádám Kósa, Petru Constantin Luhan, Marie-Christine Vergiat, Cecilia Wikström		

30.11.2010

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO

oikeudellisten asioiden valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja
asumuseroon sovellettavan lain alalla
(KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Valmistelija: Angelika Niebler

LYHYET PERUSTELUT

Taustaa

Yksi Euroopan unionin ensisijaisia tavoitteita on ylläpitää ja kehittää vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta, jolla taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Eri kansallisuutta olevien puolisoiden avio- ja asumuseroon nykyisin sovellettavista eurooppalaisista säädöksistä on mahdoton saada yleiskuvaa siitä, minkä maan oikeutta olisi sovellettava. Tuloksena on usein kilpajuoksu, jossa jompikumpi aviopuolisoista jättää avioerohakemuksen ensin ja pyrkii siten varmistamaan, että avioero-oikeudenkäynnissä sovelletaan oikeusjärjestelmää, jossa otetaan huomioon ennen kaikkea hänen etunsa. Asetusehdotuksen tavoitteena on taata oikeusvarmuus asianomaisille pariskunnille sekä varmistaa ennakoitavuus ja joustavuus.

Koska perheoikeus on erityisen arkaluontoinen osa kansallista lainsäädäntöä, komission asetusehdotuksessa ei painoteta avioeroa koskevien säädösten eikä perheoikeuden yhdenmukaistamista, vaan pikemminkin yhteisiä sääntöjä, joiden perusteella päätetään, minkä maan säädöksiä sovelletaan avioeroon tapauksissa, joissa puolisot ovat eri maiden kansalaisia. EU:ssa solmitaan nykyisin vuosittain noin 300 000 avioliittoa, joissa puolisot ovat eri maiden kansalaisia. Yhteensä tällaisia kansainvälisiä avioliittoja on jo 16 miljoonaa. Näistä avioliitoista päätyy vuosittain eroon EU:ssa 140 000–170 000. Nämä luvut sekä erittäin erilaiset omaisuudenjakoa avioerossa koskevat säännökset osoittavat, että oikeusvarmuutta avioero- ja asumuserotilanteissa on pikaisesti parannettava.

Komissio ehdottaa siksi, että vahvistetaan asianomaisten osapuolten tahdonautonomiia

avioero- ja asumuseroasioissa antamalla heille tietynasteinen mahdollisuus valita laki, jota heidän avioero- tai asumuseromenettelyynsä sovelletaan. Puolisoilla olisi tällöin oltava oikeus valita sen maan laki, johon he tuntevat erityistä yhteenkuuluvuutta. Valitun lain on oltava Euroopan unionin yhteisten arvojen mukainen.

Valmistelijan kanta

Lausunnon valmistelija kannattaa periaatteessa avio- ja asumuseroon sovellettavan lain valintaa koskevien säännösten sisältöä.

Tähän lausuntoon sisältyvien tarkistusten tarkoituksena on muuttaa komission ehdotusta siten, että sukupuoleen perustuva syrjintä suljetaan selkeästi pois, että puolisoiden yhtäläiset mahdollisuudet taataan ja että keskeisenä asiana pidetään lapsen etua.

Valmistelija on tosin sitä mieltä, että ei riitä, että yhdenmukaistetaan avio- ja asumuseroon sovellettavan lain valintaa koskevia säännöksiä Euroopan laajuisesti, vaan katsoo, että myöhemmin olisi vahvistettava vastaavat säännökset myös avioeron seurauksille (omaisuutta koskevat säädökset, elatusapu, eläkeoikeuksien jakaminen). Asetusehdotuksessa ehdotetut säännökset eivät kata avioeron seurauksia.

TARKISTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa oikeudellisten asioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 2 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(2 a) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 8 artiklan mukaan unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 15 a kappale (uusi)

(15 a) Jos puoliset eivät pääse yksimielisyyteen sovellettavasta laista, heidän olisi käytävä läpi sovittelumenettely, johon kuuluu ainakin yksi tapaaminen valtuutetun sovittelijan kanssa.

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 16 kappale

(16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisoitten oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisoitten on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista.

(16) Puolisoiden tietoinen valinta on tämän asetuksen keskeinen periaate. Kummankin puolison tulisi tuntea täsmällisesti lainvalinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset. Mahdollisuus valita sovellettava laki yhteisellä sopimuksella ei saisi vaikuttaa puolisoitten oikeuksiin ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tätä varten kansallisten tuomareiden olisi tiedostettava, miten tärkeää puolisoitten on tehdä lakivalinta tietoisina sitä koskevan sopimuksen oikeudellisista seurauksista. ***Molemmille puolisoille on lain valinnan rekisteröimisen yhteydessä tiedotettava sovellettavan lain valinnasta aiheutuvista oikeudellisista seurauksista. Kansallisia säädöksiä oikeusavun myöntämisestä puolisoille on sovellettava asianmukaisesti.***

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 17 kappale

Komission teksti

(17) Olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puoliset ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.

Tarkistus

(17) Olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita, jotta voidaan varmistaa, että puoliset ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena, ja molempien osapuolten olisi allekirjoitettava ja päivättävä se **ja notaarin todistettava se oikeaksi**. Jos kuitenkin sen osallistuvan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien puolisoiden vakinainen asuinpaikka on, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseiset vaatimukset olisi täytettävä. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa olla esimerkiksi sellaisessa osallistuvassa jäsenvaltiossa, jossa lainvalintasopimus liitetään avioehtosopimukseen.

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 20 kappale

Komission teksti

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvaltion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä **avioerosta** tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero.

Tarkistus

(20) Tietyissä tilanteissa olisi kuitenkin sovellettava tuomioistuinvaltion lakia, jos sovellettavassa laissa ei säädetä **avio- tai asumuserosta** tai jos toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero **tai siihen liittyvää tasa-arvoista kohtelua**.

Perustelu

Sekä naisten että miesten perusoikeuksien suojelemiseksi avio- tai asumuseron yhteydessä on varmistettava yhtäläinen mahdollisuus saada avio- tai asumusero ja tasa-arvoinen kohtelu.

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 20 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(20 a) Jäsenvaltioiden olisi harkittava tämän asetuksen säännösten soveltamista rekisteröityjen parisuhteiden purkamiseen tapauksissa, joissa eri säädökset ovat ristiriidassa keskenään, siihen asti kunnes näitä tapauksia varten on vahvistettu erityissäännöksiä. Tällöin on otettava huomioon jäsenvaltioiden erilaiset oikeusjärjestelmät. Tämä ei velvoita oikeudellisesti tunnustamaan rekisteröityjä parisuhteita.

Perustelu

Asetuksen soveltamisalaan sisältyvät vain avioerot ja asumuserot, ei rekisteröityjen parisuhteiden purkamisen. Jotta rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä ei syrjittäisi, soveltamisalaa olisi laajennettava.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 21 kappale

Komission teksti

Tarkistus

(21) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla soveltamatta ulkomaista lakia, jos tämä olisi tietyssä tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public). Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta välttääkseen toisen jäsenvaltion lain soveltamisen silloin kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen

(21) Osallistuvien jäsenvaltioiden tuomioistuimille olisi annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla soveltamatta ulkomaista lakia, jos tämä olisi tietyssä tapauksessa selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public). Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta välttääkseen toisen jäsenvaltion lain soveltamisen silloin kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen

syntä.

syntä, ja 23 artiklaa, jonka mukaan miesten ja naisten välinen tasa-arvo on varmistettava kaikilla aloilla.

Perustelu

Euroopan kansalaisten perusoikeuksien turvaamiseksi on tärkeää rajoittaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeuksen käyttöä.

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi 1 artikla – 1 kohta

Komission teksti

1. Tätä asetusta sovelletaan **avio- ja asumuseroa koskeviin asioihin lainvalintatilanteissa.**

Tarkistus

1. Tätä asetusta sovelletaan **avio- ja asumuseroon sekä avioliiton pätemättömäksi julistamiseen tapauksissa, joissa eri maissa on erilaiset lainvalintasäännöt.**

Perustelu

Naiselle on tietyissä tilanteissa tärkeää, että hän ei ole vielä eronnut. Asetuksen soveltamisalaa olisi siksi laajennettava. Saksankielinen versio tapauksista, joihin asetusta sovelletaan, on lisäksi epätarkka.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 3 kohta – 1 alakohta

Komission teksti

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin puolison on allekirjoitettava se. **Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.**

Tarkistus

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, kummankin puolison on allekirjoitettava se **ja notaarin on todistettava se oikeaksi.**

Tarkistus 10

Ehdotus asetukseksi 5 artikla

Komission teksti

Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä **avioerosta** tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

Tarkistus

Siinä tapauksessa, että 3 tai 4 artiklan nojalla sovellettavassa laissa ei säädetä **avio- tai asumuserosta** tai toiselle puolisoista ei kyseisessä laissa anneta hänen sukupuolensa vuoksi yhtäläistä mahdollisuutta saada avio- tai asumusero **tai siihen liittyvää tasa-arvoista kohtelua**, sovelletaan tuomioistuinvaltion lakia.

Perustelu

Sekä naisten että miesten perusoikeuksien suojelemiseksi avio- tai asumuseron yhteydessä on varmistettava yhtäläinen mahdollisuus saada avio- tai asumusero ja tasa-arvoinen kohtelu.

Tarkistus 11

**Ehdotus asetukseksi
7 artikla**

Komission teksti

Tämän asetuksen nojalla määräytyvän lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public).

Tarkistus

Tämän asetuksen nojalla määräytyvän lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public). **Tuomioistuinten ei kuitenkaan pitäisi voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeusta välttääkseen toisen jäsenvaltion lain soveltamisen silloin kun se olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä, ja 23 artiklaa, jonka mukaan miesten ja naisten välinen tasa-arvo on varmistettava kaikilla aloilla.**

Perustelu

Euroopan kansalaisten perusoikeuksien turvaamiseksi on tärkeää rajoittaa oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyvää poikkeuksen käyttöä.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Tiiviimpi yhteistyö avioeroon ja asumuseroon sovellettavan lain alalla	
Viiteasiakirjat	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)	
Asiasta vastaava valiokunta	JURI	
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM 7.10.2010	
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Angelika Niebler 4.5.2010	
Valiokuntakäsittely	28.10.2010	30.11.2010
Hyväksytty (pvä)	30.11.2010	
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 20	–: 0
	0: 2	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Lívia Járóka, Philippe Juvin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Izaskun Bilbao Barandica, Vilija Blinkevičiūtė, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen	

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Tiiviimpi yhteistyö avioeroon ja asumuseroon sovellettavan lain alalla		
Viiteasiakirjat	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)		
EP:n kuuleminen (pvä)	28.4.2010		
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	JURI 7.10.2010		
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	LIBE 7.10.2010	FEMM 7.10.2010	
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Tadeusz Zwiefka 28.4.2010		
Valiokuntakäsittely	31.5.2010	23.6.2010	28.10.2010
Hyväksytty (pvä)	2.12.2010		
Lopullisen äänestyksen tulos	+: -: 0:	17 0 0	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Raffaele Baldassarre, Sebastian Valentin Bodu, Marielle Gallo, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Jiří Maštálka, Alajos Mészáros, Evelyn Regner, Dimitar Stoyanov, Alexandra Thein, Tadeusz Zwiefka		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Piotr Borys, Sergio Gaetano Cofferati, Luis de Grandes Pascual, Vytautas Landsbergis, Kurt Lechner, Angelika Niebler		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Oreste Rossi		
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	7.12.2010		